

Parteneriatul în educația incluzivă

Pușca Tatiana

Unități de conținut:

- **Parteneriatul educațional – abordări conceptuale.**
- **Colaborarea între școală și familie în procesul educației incluzive.**
- **Implicarea comunității în activitatea școlii incluzive.**

Parteneriatul educațional – abordări conceptuale

- reprezintă o formă de comunicare, cooperare și colaborare în sprijinul copilului la nivelul procesului educațional, care se desfășoară în paralel cu procesul instructiv-educativ, având caracter prospectiv și continuu.
- abordarea de tip curricular, flexibilă și deschisă a problemelor educative, reliefând *atitudinea și relația* actorilor sociali care devin parteneri în domeniul educației.

Parteneriatul educațional constituie:

- un angajament într-o acțiune comună negociată;
- un aport de resurse, de schimbări, de contacte, de rețele asociate în termeni constructivi;
- o prestare de servicii realizate de actorii sociali;
- un acord de colaborare între parteneri egali care activează, de comun acord, pentru realizarea scopului;
- un cadru instituțional de soluționare a unor probleme comune, prin acțiuni coerente, pornind de la definirea obiectivelor-cadru cu repartizarea clară a responsabilităților și a procedurilor de evaluare (într-un spațiu și timp delimitat).

Funcții ale parteneriatului:

- **Funcția de deschidere organizațională** a școlii spre instituții și personalități aflate în afara sistemului de învățământ.
- **funcția de acțiune sinergetică** exercitată în interiorul sistemului de învățământ (privit în sens larg) și în exteriorul sistemului de învățământ (privit în sens restrâns) – relația școlii cu alte instituții sociale implicate în mod direct și indirect în realizarea finalităților educației.

Tipuri de parteneriat:

- **După domeniul abordat:**
 - cultural,
 - economic,
 - de asistență socială etc.;
- **După sfera de acțiune:**
 - intern
 - extern;
- **După modul de funcționare:**
 - de promovare,
 - de realizare,
 - parteneriat bazat pe diferite rețele de colaborare.

- Un parteneriat eficient implică nu numai acțiuni de decizie, proiectare, realizare și monitorizare, ci și eforturi comune în respectarea unor norme etice general acceptate.
- Rolul parteneriatului educațional se amplifică în contextul dezvoltării și promovării educației incluzive, care presupune o nouă orientare cu accent pe cooperare, educație socială și valorizarea relațiilor interumane.

Beneficiari:

- **Beneficiari direcți:**

- Copii cu CES

- **Beneficiari indirecti:**

- familiile/părinții;
- cadrele didactice din instituțiile de învățământ;
- specialiștii din domeniile conexe;
- autoritățile publice centrale și locale;
- comunitatea/societatea.

2. Colaborarea între școală și familie în procesul educației incluzive

- **Roluri în cadrul parteneriatelor:**
- **parentale** țin de *creștere, învățare și modelare*. Se mai realizează roluri de *învățare, acțiune, sprijinire și luare de decizii*. Părinții folosesc toate aceste roluri variate în complex, dar le accentuează pe unele, în funcție de situația dictată de familie sau de relația „școală – familie”.
- **ale cadrelor didactice** țin de *sprijin, educare și îndrumare*. Profesorii împreună cu părinții pot sprijini parteneriatul prin comportamente de *colaborare, planificare, comunicare și evaluare*.

Principii pentru îmbunătățirea rezultatelor școlare ale copiilor:

- Părinții sunt primii profesori ai copiilor și au o influență permanentă asupra valorilor, atitudinilor și aspirațiilor acestora.
- Succesul educațional al copiilor cere o congruență între ceea ce se predă în școală și valorile exprimate acasă.
- Cei mai mulți dintre părinți – indiferent de statutul economic, de nivelul educațional și/sau mediul cultural, sunt puternic interesați de educația copiilor și pot oferi un sprijin substanțial, dacă li se oferă cunoștințe și oportunități specifice.
- Școlile trebuie să preia conducerea în eliminarea sau cel puțin reducerea barierelor tradiționale în implicarea părinților.

UNICEF evidențiază principii fundamentale:

- părinții sunt considerați de personalul școlii ca participanți activi în educația copiilor, care aduc o contribuție reală și valoroasă în acest demers;
- părinții participă realmente în luarea deciziilor referitoare la activitățile școlii (ex.: modificarea orarului etc.);
- tuturor părinților li se oferă oportunități de participare activă la experiențele educaționale ale copiilor lor;
- copilul/elevul este tratat drept actor activ în relația “școală – familie”;
- responsabilitatea dezvoltării și evoluției copilului, dar și succesele obținute, se împart între școală și părinți;
- relația “școală – familie” constituie fundamentul restructurării procesului educațional, precum și al dezvoltării comunității;
- eficiența profesională a personalului școlii (cadrelor didactice, managerilor) se va maximiza prin dezvoltarea unor competențe concrete, esențiale conexiunii cu părinții și comunitatea.

Roluri ale părinților și instituțiilor de învățământ:

- au dreptul și obligația de a colabora cu organele și instituțiile de învățământ în vederea școlarizării și realizării obiectivelor educaționale și de dezvoltare a acestuia;
- sînt parte integrantă a procesului de educație a copiilor lor,
 - prin participarea la procesul de evaluare multidisciplinară a dezvoltării copilului;
 - implicarea în luarea deciziilor vizînd copilul și în programele de abilitare/reabilitare continuă a dezvoltării copilului participarea
 - asistarea/susținerea copilului la toate activitățile ce țin de elaborarea, implementarea, revizuirea și actualizarea planului educațional individualizat, alte activități în care este implicat copilul.

Modalități de implicare a familiei:

Implicarea activă

- Reprezintă sprijinirea activităților școlare și ajutorul la clasă oferit de părinți.

Implicarea pasivă

- Se realizează prin diverse forme, inclusiv semnarea de către părinți a înștiințărilor primite de la școală sau asigurarea că elevii (copiii lor) au toate cele necesare pentru școală, atunci când pleacă de acasă.

Implicarea formală

- Este participarea părintelui la activitățile unui grup de lucru (comitet) din școală, la nivelul căruia se iau decizii care vizează școala, cum ar fi: asociația părinților, Consiliul de administrație, grup/grupuri de sprijin, Grup de lucru constituit în instituție pentru realizarea unui anumit obiectiv etc.

Implicarea informală

- Are loc atunci când părintele vine la școală să discute despre progresele copilului său, participă la activitățile organizate în școală, activează ca voluntar etc.

Forme de acordare de sprijin familiilor de către cadrele didactice

- **Comunicarea informațiilor.** Primirea și oferirea informațiilor părinților, organizarea ședințelor cu părinții în scopul revizuirii opțiunilor educaționale pentru copiii acestora și identificarea căilor de soluționare a problemelor existente.
- **Accesul la comunitate** vor fi antrenați/
contractați alți furnizori de servicii și consolidate legăturile cu organizațiile din comunitate, din instituțiile religioase, alte școli, grupuri civice și profesionale. Accesul larg la viața comunității este de asemenea un mod de a spori considerabil resursele financiare insuficiente necesare promovării educației incluzive.

Forme de acordare de sprijin familiilor de către cadrele didactice

- **Facilitarea etapei de tranziție.** Planificarea întocmită cu grijă, precum și acțiunile bine gândite, duc la diminuarea stresului care însoțește trecerea oricărui copil de la viața de acasă la viața școlară. implică colaborarea cadrelor didactice cu familia copilului, cu furnizorii de servicii în programele noi și cele anterioare ale copilului.
- **Suport în formarea abilităților de autoadministrare.** Copiii aflați în situații de dificultate se descurcă mult mai greu în dobândirea abilităților de autoadministrare. Copii vor fi tratați individual, ținând cont de prioritățile fiecăruia.

Forme de acordare de sprijin familiilor de către cadrele didactice

- **Suport în formarea abilităților sociale.** Copiii cu CES vor beneficia în activitățile zilnice de interacțiunea cu ceilalți copii și adulți. Cadrul didactic poate reduce barierele sociale dintre copiii din cadrul unei clase prin planificarea unor activități care să stimuleze prietenia dintre copii.
- **Facilitarea participării independente și participării în grup.** Participarea independentă și participarea activă în grup sunt abilități esențiale pentru un copil care este pe punctul de a experimenta cu succes un program de incluziune.

Grupuri de sprijin:

- Includ specialiștii cu abilități și pregătire specială (psihologii, psihiatrii, asistenții sociali, nutriționiștii, specialiștii în logopedie, în terapia muncii și cultura fizică, etc.), implicați în activitatea de sprijin a dezvoltării copiilor cu CES, pot oferi suport cadrelor didactice care elaborează programe de incluziune.

Centrele de resurse în școală- modalitate de implicare a familiei

- **Oferă:**

- informații despre evenimentele și programele curente din școală;
- materiale care-i ajută pe părinți să-și asiste copiii în învățare;
- jocuri, cărți și casete video care pot fi utilizate cu copiii acasă;
- personal de sprijin/consultant care instruieste persoanele ce au în îngrijire copii în diverse domenii, inclusiv cum să utilizeze materiale oferite de școală;
- „Colțișorul părintelui” amenajat confortabil; un loc pentru comunicare reciprocă, precum și cu cadrele didactice etc.

Scopuri ale centrelor de resurse:

- ca spațiu pentru ateliere de lucru sau ședințe cu părinții;
- ca locație pentru întâlniri informale, discuții individuale „părinte-profesor” sau „părinte-director”;
- pentru recrutarea voluntarilor;
- pentru informare și îndrumare în legătură cu oportunitățile oferite de învățământul preuniversitar, de serviciile comunității, precum și de alte instituții interesate în educația tinerilor.
- organizează diferite activități prin colaborare cu alte instituții de învățământ, cu organele de protecție a copilului, cu agențiile/asociațiile profesionale, cu comunitățile locale, cu organizațiile neguvernamentale, cu alte instituții și organizații relevante

Școala părinților- modalitate de implicare a familiei

- Evaluarea nevoilor părinților;
- Identificarea resurselor;
- Informarea/recrutarea părinților;
- Furnizarea serviciilor de susținere;
- Evaluarea rezultatelor.

Sugestii pentru dezvoltarea unor parteneriate de succes:

- Nu există o abordare unică potrivită tuturor tipurilor de parteneriat.
- Perfecționarea și dezvoltarea actorilor parteneriatului reprezintă o investiție esențială.
- Comunicarea reprezintă temelia unui parteneriat eficient.
- Flexibilitatea și diversitatea reprezintă cheia succesului.
- Instruirea, asistența și fondurile oferite din sursele externe școlilor se consideră un avantaj.
- Schimbarea înseamnă/necesită timp. Dezvoltarea unui parteneriat de succes „familie – școală” necesită un efort continuu în timp, iar soluționarea unei probleme determină apariția a noi provocări.
- Efectele parteneriatului urmează a fi evaluate în mod regulat, folosind indicatori multipli.

3. Implicarea comunității în activitatea școlii incluzive

- Comunitatea reprezintă una din principalele surse de soluționare a unui spectru larg de probleme sociale.
- Comunitatea dispune de resurse neutilizate a căror mobilizare ar putea fi utilă celor aflați în dificultate.
- Este foarte important a identifica resursele comunității și a le orienta spre școala incluzivă.

Scopul implicării comunității

- constă în mobilizarea tuturor resurselor disponibile în comunitate în vederea eficientizării procesului de identificare și soluționare a necesităților și problemelor cu care se confruntă școala, părinții și/sau elevii cu CES
- are menirea de a-i ajuta pe elevi și părinți să-și dezvolte capacități fizice, intelectuale, spirituale, emoționale și sociale maxime
- promovarea drepturilor copiilor și părinților, tratarea acestora de la egal la nivel de comunitate, indiferent de diferențele individuale.

Modalități de implicare a comunității în parteneriatul educațional

Încurajați membrii comunității să:

- participe la activitățile școlii;
- ajute la coordonarea unei activități școlare (un grup muzical, cerc de dansuri etc.);
- acționeze ca voluntari în școală, ajutând, de exemplu, la procesul de predare;
- activeze într-un grup de lucru din școală, de exemplu în Consiliul de administrație;
- furnizeze servicii comunitare din cadrul școlii, cum ar fi utilizarea acesteia ca o bază pentru servicii sanitare și sociale, coordonate de instituții publice sau de ONG-uri.

Modalități de implicare a comunității în parteneriatul educațional

Colaborarea dintre agenții/instituții/ONG-uri

- Implicați agențiile/alți actori din localitate în procesul de predare/învățare din școală (ex.: invitația unui reprezentant ONG pentru protecția mediului la o lecție de geografie);
- Invitați la școală un furnizor de servicii publice sau un reprezentant de ONG, pentru a vă ajuta la predare sau la soluționarea altor chestiuni (ex.: căutarea unui loc de muncă);
- Invitați la școală reprezentanți ai diverselor agenții (ex.: agențiile de protecție a copilului, agențiile care activează în domeniul delincvenței juvenile etc.), care ar acorda suport în realizarea activităților cu copii cu cerințe educaționale speciale;
- Colaborați cu alte agenții care se ocupă de copiii/elevii cu cerințe educaționale speciale.

Rolul cadrelor didactice în implicarea comunității în activitatea școlii:

- se implică în activitatea școlii incluzive, să găsească soluții și să elaboreze tactici de susținere a incluziunii sociale a copiilor cu nevoi educaționale speciale;
- convinge deținătorii de resurse (consiliul local, consiliul raional, agenții economici, ONG-urile) să investească în soluționarea unor probleme
- furnizează informații corecte tuturor membrilor comunității despre drepturile copiilor de a beneficia de educația școlară comunitară și a asigura că toate informațiile sunt corect interpretate și colectate;
- elimină informațiile incorecte despre copiii cu cerințe educaționale speciale sau dizabilități, în special cele care descurajează așteptările sau pot crea ulterior atitudine de neplăcere sau neîncredere;
- contribuie la coordonarea activității resurselor umane din comunitate capabile să sporească calitatea integrării copiilor cu CES în școala incluzivă;
- stimulează membrii comunității să participe în dezvoltarea școlii incluzive prin acțiuni comunitare.

Metode de informare și mobilizare a membrilor comunității

Anunțuri și panouri informative:

- amplasate în locurile publice, scrise cu caractere mari, vizibile de la distanță.
- să cuprindă atât informație scrisă, cât și grafică (fotografii, desene).
- Informația de pe panouri trebuie să fie actualizată la necesitate (o dată în săptămână/lună etc.).
- Limbajul informației trebuie să fie accesibil.
- Panourile trebuie să fie executate în culori vii și să cuprindă atât informație oficială, cât și noutăți din viața comunității.

Metode de informare și mobilizare a membrilor comunității

- **Contactarea directă, „din casă în casă”, a membrilor comunității.**
 - Vizitele la domiciliu asigură transmiterea directă a informației utile membrilor comunității.
 - posibilitatea de a vedea reacția oamenilor la informația oferită.
 - Pentru a spori credibilitatea informației difuzate „din casă în casă”, echipele trebuie să fie constituite din tineri, consilieri locali, lideri non-formali ai comunității.
 - Este foarte important ca persoanele ce transmit mesajele să fie bine documentate astfel încât informația să fie identică, indiferent cine a fost mesagerul.
- **Informarea în timpul evenimentelor din comunitate.**
 - Evenimentele sportive, culturale, religioase etc. din comunitate constituie prilejuri potrivite pentru difuzarea informațiilor de interes public.
 - Un rol deosebit în acest proces îi revine primarului comunității, directorului instituției de învățământ, asistentului social sau altor persoane cu statut și influență în rândul membrilor comunității.

Metode de informare și mobilizare a membrilor comunității

- **Participarea instituțiilor educative în mobilizarea implicării comunității în activitatea școlii incluzive.**
 - prin intermediul asociațiilor părintești și ale cadrelor didactice;
 - Informarea membrilor comunității despre educația incluzivă poate fi efectuată prin comunicarea „cadru didactic – copii – părinți”.

Felicitari!!

*Cursul Teorii și practici
educaționale a luat sfârșit!!*